

Piet Moltmaker. Ascendant leeuw of maagd?

<https://permalink.geldersarchief.nl/0EE21777C24B462985302E19BC945586>

Moltmaker, Petrus 13 september 1882 04h00 am Arnhem

Arnhem (51°59'NB, 5°55'OL)

Klokketijd: 13 september 1882 4h00m00s

GMT : 13 september 1882 3h36m00s ± 1h00m00s

Juliaanse datum (UT): 2408701.65000; Sterretijd: 3h27m47s

zon: 20°13' maa in 1

maa: 26°50' maa in 2

mer: 12°03' wee in 2

ven: 6°11' sch in 3

mar: 16°36' wee in 2

jup: 29°18' twe in 10

sat: 26°09' sti in 10

ura: 19°02' maa in 1

nep: 18°42' sti in 9

plu: 0°14' twe in 10

kno: 22°25' sch in 3

che: 27°54' sti in 10

lil: 20°32' maa in 1

(ware maansknoop)

Huizen (Placidus):

Ascendant : 3°24' maa

Midhemel : 24°19' sti

Petrus Moltmaker, (roepnaam: Piet) voorzitter van de Nederlandsche Vereeniging van Spoor- en Tramwegpersoneel

Geboren: 13 september 1882, Arnhem

Gestorven: 16 april 1941, Arnhem

Piet Moltmaker (32/5)

(roepnaam: Piet), voorzitter van de Nederlandsche Vereeniging van Spoor- en Tramwegpersoneel, is geboren te Arnhem op 13 september 1882 en aldaar overleden

op 16 april 1941. Hij was de zoon van Petrus Moltmaker, wachtmeester bij de rijdende artillerie, en Johanna Anna Stork. Op 28 november 1907 trad hij in het huwelijk met Ida Maria Lambermont, met wie hij vijf dochters en een zoon kreeg. Na haar overlijden op 1 juli 1929 hertrouwde hij op 3 september 1930 met Johanna Veenendaal. Dit huwelijk bleef kinderloos.

Moltmaker, opgegroeid in een rooms-katholiek gezin, ging na de lagere school werken in een Utrechtse lijstenmakerij. Twee jaar later trad hij als volontair in dienst bij de Staatsspoorwegen, waar hij als administratieve kracht op het hoofdadministratiegebouw in Utrecht werkzaam was. Hij raakte al snel in de ban van J. Oudegeest en werd lid van diens Nederlandsche Vereeniging van Spoor- en Tramwegpersoneel (NV). In 1903, het jaar van de grote spoorwegstakingen, trad hij toe tot de SDAP. Na de uiteindelijk voor de vakbonden desastreuze afloop van deze stakingen, die met massale ontslagen gepaard ging, verdween de eerste generatie NV-bestuurders geleidelijk van het toneel. Hun plaats werd ingenomen door een groep jongeren waartoe ook Moltmaker behoorde. In januari 1911 werd Oudegeest, die de bond sinds 1899 had geleid, als voorzitter van de NV opgevolgd door Henk Sneevliet. Ook Moltmaker werd in het hoofdbestuur gekozen, hij kreeg de functie van tweede voorzitter. In juli 1911 trad hij echter al weer terug, naar hij zei omdat 'zijn aanwezigheid in de Utrechtsche politieke beweging steeds meer gewenst was'. Waarschijnlijk was de werkelijke reden dat hij niet goed uit de voeten kon met Sneevliet. Deze tegenstelling stond voor een felle richtingenstrijd binnen de NV en de vakbeweging in het algemeen over de te volgen tactiek en werd toegespitst op de vraag of NVV en SDAP ook steun zouden verlenen aan door het syndicalistische Nationaal Arbeids-Secretariaat geëntameerde stakingen.

De strijd werd ook in partijpolitieke termen vertaald. De SDAP stond tegenover de in 1909 opgerichte Sociaal-Democratische Partij (SDP) van D.J. Wijnkoop. Op een algemene vergadering van de NV op 3 en 4 juli 1911 te Nijmegen attaqueerde Moltmaker in felle bewoordingen de kandidaturen van Th. Arnoldussen, voorzitter van de afdeling Utrecht van de NV, en N. Nathans, bestuurslid van de afdeling Utrecht van de SDP. Moltmaker werd beticht van een 'schunnige aanval' en verloor deze keer nog het pleit. Een jaar later was er echter veel veranderd. Tijdens de zeelieden- en havenstaking van zomer 1911 te Amsterdam en Rotterdam had Sneevliet de door de International Transport Workers' Federation (ITF) gedane oproep tot steun aan de stakers ondersteund. Het NVV steunde de Amsterdamse stakers niet. Sneevliet had bovendien zijn lidmaatschap van de SDAP opgezegd en zich aangesloten bij de SDP. Sneevliet verspeelde door deze opstelling zijn krediet bij het NVV en werd min of meer gedwongen af te treden als voorzitter van de NV. Op de algemene vergadering op 30 juni en 1 juli 1912 te Breda noemde Moltmaker Nathans, die het voor Sneevliet opnam, een leugenaar. Ook vond hij het vreemd dat de afdeling namens welke hij sprak (Utrecht) het verwijt kreeg oppositie te voeren om wille van de oppositie, terwijl juist Sneevliets 'geheele optreden in de arbeidersbeweging altijd zelf oppositie en kritiek was'. Hij kwalificeerde diens standpunten als een 'ernstig gevaar voor onze organisatie'. De kloof tussen Moltmaker en Sneevliet was onoverbrugbaar geworden en tijdens een nieuwe algemene vergadering op 20 en 21 juli te Amsterdam werd Moltmaker gekozen tot voorzitter van de NV als opvolger van Sneevliet, die zich niet herkiesbaar had gesteld voor het hoofdbestuur. Ondanks de conflictueuze start ontwikkelde Moltmaker zich volgens H.J. van Braambeek tot de 'onbetwiste leider der organisatie'.

In 1912 werd Moltmaker ook gekozen in de Utrechtse gemeenteraad, terwijl hij in 1918 lid van Provinciale Staten van Utrecht werd. Beide lidmaatschappen legde hij neer na zijn verkiezing tot lid van de Eerste Kamer in 1923. In de SDAP speelde hij een rol op de achtergrond. Hij trad slechts eenmaal op de voorgrond, en wel tijdens het gezamenlijke congres van SDAP en NVV op 16 en 17 november 1918. Moltmaker riep op de eerste dag uit: 'Troelstra moet morgen hier zijn'. Deze roep om de leider, die wegens zijn voorbarige revolutie-aankondiging in ongenade dreigde te vallen, had resultaat. P.J. Troelstra verscheen de volgende dag en de band tussen hem en zijn partij bleek niet verbroken, ondanks de vele aanvallen van buiten de partij. A.B. de Zeeuw noemde de speech van Moltmaker bij diens overlijden van 'onmetelijk groot belang', omdat zo een scheuring van de SDAP werd voorkomen. De vakbeweging kwam bij Moltmaker echter op de eerste plaats. Als NV-voorzitter slaagde hij erin zijn bond, die verzwakt uit het echec van de spoorwegstaking te voorschijn was gekomen en in 1913 een nieuw dieptepunt beleefde met een daling van het ledental naar 1800, weer geloof in eigen kunnen te geven. In de zomer 1914 passeerde het ledental de vierduizend en begin 1918 waren het er bijna twaalfduizend. In dat jaar slaagde Moltmaker er in een fusie tot stand te brengen tussen zijn NV en de Bond van Nederlandsch Locomotiefpersoneel. In 1919 nam hij ontslag als spoorwegambtenaar om bezoldigd voorzitter van de vergrote bond te worden. Mede als gevolg van de fusie werden aansprekende resultaten behaald. Zo kwam er een hoger minimumloon, een nieuw arbeidscontract - het zogenaamde Reglement Dienstvoorwaarden - en een vaststelling van de dienst- en rusttijden in een Algemeen Reglement Dienstvoorwaarden. In 1920 werd ook een Loonraad ingesteld, waarvan Moltmaker voor de NV deel uitmaakte. Eind 1922 had de NV het initiatief genomen tot samenwerking met de Bond van Ambtenaren in dienst bij de Nederlandsche Spoorwegen en de Neutrale Bond van Spoorwegpersoneel in Nederland. Een commissie onder voorzitterschap van Moltmaker werd ingesteld om de mogelijkheid van een fusie te onderzoeken. Eind december 1924 werd duidelijk dat geen resultaat te verwachten was.

De NV had inmiddels dringend ruimere huisvesting nodig, terwijl verhuizing van Amsterdam naar Utrecht gewenst was omdat daar ook de hoofdkantoren van de Nederlandsche Spoorwegen waren gevestigd. Op 1 juli 1926 opende het NV-Huis aan de Oude Gracht te Utrecht zijn poorten. Het was ook Moltmakers streven om de verhouding tussen werknemers en directie van de spoorwegen te verbeteren. Deze was na de spoorwegstaking van 1903 geruime tijd zeer slecht. Per 1 januari 1926 werd in plaats van de Loonraad een Personeelraad ingesteld, waarin de vijf door de directie erkende vakverenigingen (met de NV als grootste) zitting hadden. Moltmaker werd voorzitter en zou dit tot 1940 blijven. Hij had sinds 1912 ook zitting in het verbondsbestuur van het NVV en vanaf 1931 vertegenwoordigde hij het NVV in de Hoge Raad van Arbeid. Samen met P. Danz en E. Kupers vormde hij een NVV-delegatie die in de zomer van 1931 Nederlands-Indië bezocht. De reis werd in de eerste plaats ondernomen om de contacten te versterken met de Indonesische vakbeweging en in de tweede plaats om zich op de hoogte te stellen van de arbeidsomstandigheden en -voorwaarden aldaar. Ook werd van de gelegenheid gebruik gemaakt om Soekarno in de gevangenis te bezoeken. Moltmakers Indische reisbrieven (Utrecht 1932) werden door de NV uitgegeven. Ook zette hij zich in voor de ITF, die mede dankzij zijn inspanningen herleefde en waarvan tijdens het interbellum het secretariaat in Nederland was gevestigd. Moltmaker maakte deel uit van het zogenaamde Hollands Bureau dat de ITF-secretarissen E.C. Fimmen en Nathans bijstond. Andere functies die Moltmaker vervulde waren die van bestuurslid van de stichting die onder meer het Troelstra-Oord beheerde en van voorzitter van de Vereniging Villedry, die het gelijknamige herstellingsoord van de NV exploiteerde.

In 1937 was Moltmaker vijftientwintig jaar voorzitter van de NV. Dit jubileum werd op 28 mei gevierd tijdens een feestelijk gedeelte van de algemene vergadering van de NV. In februari 1940 nam hij ontslag als voorzitter van de NV en legde hij ook zijn overige functies neer. Al meer dan een jaar liet hij om gezondheidsredenen de dagelijkse werkzaamheden over aan anderen. Op 16 mei, enkele dagen na de capitulatie van Nederland, arresteerden de Duitsers Moltmaker vanwege zijn positie als bondsvoorzitter in het bestuur van de ITF, die clandestiene contacten onderhield met transportarbeiders in Duitsland. Hij werd van Utrecht overgebracht naar de gevangenis in het Duitse Münster, waar hij herhaaldelijk werd ondervraagd over de ITF-activiteiten. Hij ontkende hiermee iets van doen te hebben en werd na zes weken vrijgelaten. Het verblijf in de gevangenis en de ermee verbonden emoties lieten hun sporen na. In het najaar van 1940 woonde hij de begrafenissen van Suze Groeneweg en Bernard Stapele bij. In april 1941, ruim een jaar na zijn afscheid van de NV, overleed Moltmaker in een ziekenhuis in Arnhem. Hij werd in Utrecht begraven, waar een gedenksteen (tot de ruiming in 2016) aan zijn voorzitterschap van de NV en het herstellingsoord Villedary herinnerde.

Plac 2010 0 geeft 5w4 op 5w4 dag

Plac 2012 0 geeft 9 op 5w4 dag

Klokke­tijd: 13 september 1882 3h40m00s

GMT : 13 september 1882 3h16m00s ± 1h00m00s

Juliaanse datum (UT): 2408701.63611; Sterretijd: 3h07m44s

zon: $20^{\circ}12'$ maa in 2

mar: 16°36' wee in 3

jup: 29°18' twe in 11
kno: 22°25' sch in 4
lil: 20°32' maa in 2
(ware maansknoop)

Huizen (Placidus):

Ascendant : 29°55' lee

Midhemel : 19°23' sti

Plac 2010 0 geeft 5w4 op 5w4 dag

0,415	0,193	0,001	0,374	5,493	0,183	0,580	3,077	1,021	
0,037	0,043	0,000	0,011	53,847		0,000	0,766	10,046	0,000
1,212	0,134	1,003	2,343	2,423	0,174	1,329	0,168	0,605	
0,503	0,026	0,001	0,877	13,310		0,032	0,770	0,516	0,618

Plac 2012 0 geeft 5 op 5w4 dag

0,003	0,000	0,000	0,478	28,713		0,000	0,000	0,142	1,318
0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
0,181	0,049	0,092	1,685	1,476	0,004	3,591	0,393	2,659	
0,000	0,000	0,000	0,806	42,387		0,000	0,000	0,056	3,506

Dit is een interessant cusp-geval, omdat de opgegeven tijd van 04:00 precies in de buurt ligt van de overgang **Leeuw** → **Maagd**.

De twee scenario's zijn:

Tijd Ascendant Belangrijkste huizen

03:40 29°55' Leeuw Zon/Uranus in 2, Jupiter in 11

04:00 3°24' Maagd Zon/Uranus in 1, Jupiter in 10

Bronbiografie:

Wat valt direct op?

Moltmaker was:

- vakbondsbestuurder
- organisator
- bestuurder van grote instellingen
- voorzitter van de NV gedurende 28 jaar

- bemiddelaar
- bestuurder van raden, commissies en internationale organisaties
- Eerste Kamerlid
- bekend om degelijkheid en organisatievermogen

Dat klinkt minder als een uitgesproken Leeuw-figuur die zichzelf centraal stelt en meer als iemand die een organisatie draagt.

Het Maagd-scenario

Bij 04:00 krijgen we:

- Ascendant Maagd
- Zon in Maagd 1
- Uranus in Maagd 1
- Jupiter, Saturnus en Pluto hoog in de horoscoop

Dat geeft een beeld van:

- dienstbaarheid
- organisatie
- administratie
- vaktechnische deskundigheid
- lange institutionele arbeid
- gezag gebaseerd op competentie

Dat sluit opvallend goed aan bij zijn loopbaan:

administratieve kracht bij de spoorwegen → vakbondsbestuurder → voorzitter → onderhandelaar → lid van raden en commissies.

Ik zie hier weinig van de theatrale, persoonlijke uitstraling die je vaak bij een sterke Leeuw-ascendant aantreft.

Het Leeuw-scenario

Bij 03:40 krijgen we:

- Ascendant 29°55' Leeuw
- Zon verschuift naar huis 2
- Jupiter naar huis 11

Dat is zeker niet onmogelijk.

Sterker nog:

- leider van een grote vereniging
- loyaal aan Troelstra
- grote rol binnen collectieven
- sterke netwerken

passen uitstekend bij Jupiter in 11.

Maar dan verwacht ik doorgaans ook meer nadruk op persoonlijke profilering.

In de biografie lees ik juist voortdurend:

- voorzitter van commissies
- organisator
- bemiddelaar
- bestuurder

en veel minder:

- charismatisch redenaar
- volksmenner
- publieke persoonlijkheid

Hij lijkt eerder de man die de organisatie draaiende houdt.

Enneagram

Hier wordt het interessant.

Uw 2010-model geeft in beide scenario's een zeer sterke 5-component.

Maar het 2012-model maakt onderscheid:

Ascendant 2012

29° Leeuw type 5

3° Maagd type 9

U typeert hem echter als:

vakbondsman e5w4 bp5

Dat ondersteunt het Leeuw-scenario enigszins.

Toch zie ik een probleem.

De biografie beschrijft geen typische intellectuele 5 die zich terugtrekt in kennis. Zij beschrijft eerder een institutionele bouwer die coalities smeedt en organisaties bijeenhoudt.

Dat heeft juist iets van de 9-kwaliteit die u vaker beschrijft bij bestuurders en bruggenbouwers.

Hij voorkwam zelfs mede een scheuring rond Troelstra. De Zeeuw noemde zijn optreden van "onmetelijk groot belang" voor de eenheid van de SDAP.

Dat is bijna letterlijk een 9-thema.

Mijn voorlopige conclusie

Op grond van de biografie zou ik licht neigen naar:

Ascendant Maagd (rond 04:00)

omdat:

1. de levensloop sterk administratief-organisatorisch is;
2. hij vooral institutioneel gezag uitoefent;
3. hij bemiddelaar en bruggenbouwer is;
4. hij meer "dienend bestuurder" dan "charismatisch leider" lijkt;

5. Zon/Uranus in het eerste huis goed passen bij een man die zijn hele identiteit verbindt aan hervorming van organisaties.

Maar ik vind het verschil hier niet groot.

Als u mij alleen de horoscoop zonder biografie had gegeven, zou ik de **29°55' Leeuw-versie** waarschijnlijk zelfs iets aantrekkelijker vinden omdat:

- Jupiter in 11 buitengewoon mooi past bij een vakbondsleider;
- uw eigen 2012-model daar type 5 uit haalt;
- de 11e-huis nadruk goed aansluit bij collectieve organisatievorming.

Mijn eindinschatting zou daarom ongeveer zijn:

- Maagd-ascendant: 60%
- Leeuw-ascendant: 40%

Dus geen sterke uitspraak, maar wel een lichte voorkeur voor Maagd op grond van de feitelijke levensloop.

De typering "vakbondsman e5w4 bp5" sloeg slechts op de eerste berekening (2010, 4h00 tijd).

Dat verandert de zaak inderdaad aanzienlijk.

In mijn vorige analyse had ik onbewust aangenomen dat uw typering "e5w4 bp5" onafhankelijk van de gekozen tijd tot stand was gekomen. Maar als die typering uitsluitend gebaseerd is op de **04:00-versie met Ascendant Maagd**, dan valt een belangrijk argument voor de Leeuw-variant weg.

Dan krijgen we:

Tijd	Ascendant	2010	2012
04:00	Maagd 3°	5w4	9
03:40	Leeuw 29°55'	5w4	5

Dan wordt de vraag eigenlijk interessanter:

Wat zien we biografisch: een Vijf of een Negen?

De biografie zelf beschrijft geen klassieke Vijf.

Ik zie weinig van:

- wetenschappelijke afzondering
- specialistische expertise als levensdoel
- intellectuele afstandelijkheid
- observatorschap

Wat ik wel zie:

- organisatie bijeenhouden
- bemiddelen
- compromissen sluiten

- langdurig institutioneel leiderschap
- conflicten beheersbaar maken

Dat zijn eigenschappen die in uw onderzoek vaak dichterbij de 9-pool liggen dan bij de 5-pool.

Neem bijvoorbeeld dit moment:

Molmaker riep tijdens het SDAP/NVV-congres Troelstra terug naar het congres, waardoor een scheuring werd voorkomen.

Dat is bijna archetypisch "eenheid bewaren".

Ook zijn levenswerk was niet het ontwikkelen van een theorie, maar het bouwen van een stabiele vakorganisatie.

Dat doet mij eerder denken aan wat u soms de "institutionele negen" noemt dan aan een onderzoekende vijf.

Astrologisch

Bij de 04:00-versie zie ik bovendien:

- Zon in huis 1
- Uranus in huis 1
- Jupiter/Saturnus/Pluto hoog in de horoscoop

Dat geeft een sterke bestuurder-signatuur.

Bij de 03:40-versie verschuift veel naar:

- Jupiter 11
- Zon 2

wat de vakbondsman ook verklaart, maar minder duidelijk de langdurige bestuurlijke verantwoordelijkheid.

Wat mij nu opvalt

De echte scheidslijn lijkt mij niet Leeuw versus Maagd.

De echte scheidslijn lijkt:

Is Molmaker fundamenteel een 5 of fundamenteel een 9?

Als ik uitsluitend de biografie lees, zonder uw berekeningen te kennen, zou ik eerder zeggen:

"bestuurder die kennis gebruikt"

dan

"kennismens die bestuurder wordt".

Dat neigt voor mij naar de richting van de 2012-uitkomst van de Maagd-versie.

Dus uw opmerking maakt mijn lichte voorkeur voor de 04:00-tijd eigenlijk iets sterker in plaats van zwakker.

Wel met de kanttekening dat dit precies het soort geval is waar u vaak op wijst: een vakbondsleider is geen zeldzaam beroep. We moeten dus oppassen dat we niet vanuit het beroep redeneren, maar vanuit de manier waarop iemand zijn rol vervult. En juist die manier van functioneren oogt hier opvallend institutioneel, verbindend en duurzaam. Dat past beter bij de Maagd-versie dan bij een uitgesproken Leeuw-ascendant.